

tegnet i alt 47 aksjer à kr. 100,—, og dertil hadde Henrik V a n d e r - å s og O. H. L a n g h a m m e r stilt seg som personlige garantister for et lån på inntil kr. 3.000,—. Den nødvendige kapital var dermed sikret.

Semsfossen torvstrøfabrikk har såvidt en kjenner til, vært i drift hvert eneste år siden starten. Først ble fabrikkens som nevnt ovenfor, drevet med eget elektrisk kraftanlegg, men i 1909 var dette kraftanlegg så falleferdig, at det ble besluttet å kjøpe lokomobil til driften. Senere har en gått over til elektrisk drift igjen.

Den 8. desember 1936 brente fabrikkbygningen på Skeismyra ned. På fellesmøte den 1. mai 1939 ble det besluttet å bygge ny fabrikkbygning på en annen myr (S e m s m y r a), som var leid fra 1912. De årene bedriften var uten fabrikk ble det solgt en del torv som hel klomp.

I sitt oversyn gir O. H. Langhammer en oversikt over prisene pr. balle i 50-års perioden. Prisene på torvstrø har vært sterkt varierende som pristilhøvene for øvrig, med topper i 1920-årene og nå etter siste verdenskrig, og med svært lave priser før forrige verdenskrig og i 1930-årene. Den høyeste pris hadde en i 1919 med kr. 5,— pr. balle og lavmålene ble nådd i 1901 og 1935 med henholdsvis kr. 1,25 og kr. 1,70 pr. balle. Utbytte på aksjene er år om annet delt ut, dels som gratis torv og dels som presenter av aksjenes pålydende. Videre har aksjonærene år om annet fått kjøpe torv til reduserte priser.

Selskapet disponerer nå et myrreal på ca. 600 dekar og har fabrikk med en presse drevet med 15 hk. elektrisk motor. Normalproduksjonen er ifølge oppgavene til myrselskapet ca. 2.000 baller årlig.

På landbruksutstillingen i Trondheim i 1902 tildeltes Semsfossen torvstrøfabrikk sølvmedalje for torvstrø.

En har her et bevis for at pågangsmot og optimisme gir gode resultater, sjøl om vanskene enkelte ganger synes store. Denne bedrift har sikkert også sin andel i et godt resultat av jordbruket i omegnen.

Idet vi gratulerer Semsfossen torvstrøfabrikk med det gode resultat i de 50 år, ønsker vi hell og lykke med driften i framtiden.

O. L.

DOPPLERITT ELLER TORVBEKOL.

Av forsøksassistent S. Røyset.

Under brenntorvstikking her på forsøksgarden Fureneset i Askvoll våren 1942, fann eg ca. 1,5—2 m nedi torvmyra ein uregelmessig klump av ei brunsvart, homogen geleaktig masse. Massa vart funne i holromet under ei gamal fururot som hadde rotgreinene ned mot leirgrunnen i botnen av myra.

Funnet var so forvitneleg at eg tok vare på det, undersøkte geleklumpen litt nærare og turka den. I rå tilstand var massa som alt nemnd nesten svart, litt skjør geleaktig og litt elastisk. Ved luftturking skrumpa massa sterkt inn, vart hard og noko sprø og glinsande svart med glasisg brot.

På spurnad har eg seinare fått vite at det ogso tidlegare har vore funne liknande stoff djupt nede i ei og onnor torvmyr her i kring og den folkelege meining har vore at det var harpiks og tjøre som var utskild frå gamle fururøter og blanda med myrmasse. Dette trudde ein vistnok av at ein fann slik masse nær ved eller under gamle fururøter langt ned mot botnen av myrane.

Sumaren 1947 vitja direktør Løddesøl i Det norske myrselskap i Fureneset og fekk då med seg ei lita prøve av stoffet. Han kunde seinare fortelja meg at etter beskrivelser i litteraturen, var stoffet eg hadde funne sannsynlegvis doppleritt eller «torvbekkol», som det vert kalla på norsk.

Doppleritt er beskrive m. a. av Früh etter undersøkingar av myrar i Syd-Tyskland og Sweitz. Her i landet er det tidlegare funne doppleritt eller torvbekkol i myrane på Andøya og dette funnet er beskrive av T. Vogt i Norsk Geologisk Tidsskrift, bind VI, hefte 3—4, 1922. Beskrivelsen med omsyn til utsjånad og andre fysiske eigenskapar stemmer heilt med utsjånad og eigenskapar av stoffet eg fann her på Fureneset og dette må såleis ogso vera doppleritt eller torvbekkol.

Etter ovannemnde forskarar heng laging av doppleritt i myrane nøgje saman med torvlaginga, det er laga av frie humussyrer, humussure salt og kalkhumater saman med litt kvæve og tilblanda uorganiske bindingar.

Etter Früh upptrer doppleritt der vilkåra for torvlagning er best og impregnerar i vassrik form heile den humifiserte torvmasse. Doppleritt kan ogso anrikast anten i holrom eller som tunne lag djupt nede i myrane eller nede på myrbotnen — undergrunnen.

LANDBRUKSUKEN 1948.

Tiden for Landbruksuken er i år fastsatt til dagene 8.—12. mars. Det norske myrselskaps møter blir holdt den 8. mars i Landbrukssalen, Bøndernes Hus, Oslo. Representantmøtet holdes kl. 15,30 og årsmøte samme sted kl. 16,15. Kl. 17,00 blir det foredragsmøte sammen med Ny Jord. Emnet blir: «Om opprettelse av jordregister», med foredrag av utskiftningsdirektør T. Grendahl. Etter foredraget blir det adgang til diskusjon.
